

ISSN 2544-591X

MONITOR JAPOŃSKI

CZERWIEC 2018

„Monitor Japoński” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną w Japonii, ze szczególnym naciskiem na aktywność tego kraju w regionie Europy Środkowej i w Unii Europejskiej.

Materiał opracował dr Marcin Socha – analityk Ośrodka Spraw Azjatyckich.

MONITOR JAPOŃSKI

CZERWIEC 2018

I. WYDARZENIA SZCZEBLA CENTRALNEGO

4 czerwca: złagodzenie stanowiska w stosunku do Korei Północnej. We wspólnym oświadczeniu wystosowanym przez Ministrów Obrony Japonii, Korei Południowej i Stanów Zjednoczonych nie zawarto wzmianki o maksymalnym nacisku na Koreę Północną. Wspólnym celem sojuszników ma być całkowita, weryfikowalna i nieodwracalna denuklearyzacja Półwyspu Koreańskiego. Przedstawiciele spotkali się w ramach trzydniowego Azjatyckiego Szczytu Bezpieczeństwa.

8 czerwca: wizyta premiera Abe w Białym Domu. Premier Abe odwiedził Waszyngton w celu zabezpieczenia japońskich interesów przed zbliżającym się spotkaniem prezydenta Trumpa z Kim Dzong Unem. Władzom w Tokio zależy na pomocy Stanów Zjednoczonych w rozwiązaniu problemu Japończyków uprowadzonych przez Koreę Północną w latach 70. i 80. Przywódcy rozmawiali również o relacjach handlowych. Premier Abe obiecał zwiększenie japońskich inwestycji w Stanach Zjednoczonych. Nie osiągnięto porozumienia w sprawie umowy handlowej, gdyż Donald Trump jest zwolennikiem podpisania porozumienia dwustronnego. Japonia najprawdopodobniej liczy na powrót Stanów Zjednoczonych do TPP. Przywódcy podjęli decyzję o organizacji w lipcu kolejnej rundy rozmów o handlu dwustronnym.

9 czerwca: japońskie Lobby samochodowe przeciwstawia się groźbom administracji Donalda Trumpa. Groźba podniesienia ceł na pojazdy importowane do Stanów Zjednoczonych wywołała wzburzenie japońskich producentów. Stany Zjednoczone to drugi najważniejszy rynek zbytu dla japońskiej branży automotive. Jedna trzecia samochodów produkowanych w Stanach pochodzi z japońskich fabryk. Zda-

PO SZCZYCIE TRUMP-KIM

Najważniejszym wydarzeniem dla całego regionu było spotkanie Donalda Trumpa z Kim Dzong Unem. Warto zwrócić uwagę na szybką zmianę polityki rządu w Tokio, który przygotowuje się do nawiązania bezpośredniego dialogu z Koreą Północną. W relacjach japońsko- amerykańskich coraz silniej widać oznaki konfliktu handlowego, zwłaszcza po zapowiedziach dotyczących podniesienia ceł na samochody importowane do Stanów Zjednoczonych.

niem Japońskiego Stowarzyszenia Producentów Samochodów podniesienie ceł doprowadzi do poważnego wzrostu cen, co uderzy w klientów i pracowników fabryk. Zdaniem Toyody Akio, prezydenta grupy Toyota, podniesienie ceł będzie skutkowało utratą pracy przez wielu pracowników fabryk i montowni działających w Stanach. Japoński minister finansów podczas spotkania poprzedzającego szczyt G7 otwarcie skrytykował agresywną politykę handlową Donalda Trumpa, nazywając ją jednostronną i protekcyjnistyczną.

10 czerwca: Donald Trump opuszcza szczyt G7 bez porozumienia. Prezydent Stanów Zjednoczonych oskarżył pozostałych członków grupy o traktowanie jego kraju jak skarbonki, którą można okradać. Donald Trump zagroził wstrzymaniem handlu z państwami, które nie będą dążyć do likwidacji nierównych praktyk. Jego zdaniem cła nałożone na handel stalą i aluminium chronią amerykański przemysł i rynek pracy przed nieuczciwą konkurencją międzynarodową. Przedstawiciele Kanady i państw UE nazwali decyzję o nałożeniu ceł nieusprawiedliwioną i nielegalną, grożąc podjęciem stosownych kroków odwetowych. Kolejnym polem sporu była współpraca klimatyczna oraz propozycja ponownego zaproszenia Rosji do obrad, wysunięta przez Donalda Trumpa.

11 czerwca: Japonia protestuje przeciwko rosyjskim projektom obejmującym sporne wyspy. Ministerstwo Spraw Zagranicznych Japonii złożyło protest przeciwko projektowi wykonania instalacji światłowodowych, które miałyby połączyć Kuryle Południowe z Sachalinem. Jednocześnie, złożono protest w ambasadzie ChRL, ponieważ instalacja ma zostać wykonana przez chińską firmę telekomunikacyjną.

13 czerwca: efekty spotkania Donalda Trumpa z Kim Dzong Unem. W wyniku spotkania prezydenta Donalda Trumpa z przywódcą Korei Północnej Kim Dzong Unem podpisano wspólną deklarację, zmierną do budowy „trwałego pokoju na Półwyspie Koreańskim” oraz „całkowitej denuklearyzacji Półwyspu”. Prezydent Trump zapowiedział zmniejszenie obecności Stanów Zjednoczonych w regionie Azji i Pacyfiku, zakończenie wspólnych manewrów wojskowych prowadzonych z Koreą Południową i stopniowe wycofanie wojsk z Półwyspu Koreańskiego. Poparcie dla deklaracji wyraziły rządy Korei Południowej i Chin. Premier Japonii również wyraził zadowolenie z efektów szczytu w Singapurze. Największym sukcesem było poruszenie kwestii japońskich obywateli uprowadzonych przez Koreę Północną w latach 70. i 80. XX wieku. Władze w Tokio z ostrożnością wypowiadają się na temat procesu denuklearyzacji. Ich zdaniem nie należy proponować ustępstw gospodarczych dla Korei Północnej bez widocznego postępu w rozmontowaniu programu jądrowego. Nadzieję na denuklearyzację Korei Północnej wyraziła również [Nagasaki Hibakusha](#), jedna z czołowych japońskich organizacji antynuklearnych.

15 czerwca: rząd przygotowuje się do rozpoczęcia rozmów z Koreą Północną.

Premier Abe polecił rozpoczęcie przygotowań do otwarcia dialogu z reżimem Kim Dzong Una. Głównym celem jest rozwiązanie problemu japońskich obywateli uprowadzonych przez wywiad północnokoreański w latach 70. i 80. Japoński rząd jest przygotowany na rozpoczęcie bezpośrednich rozmów z Koreą Północną, co jest odejściem od polityki maksymalnego nacisku na reżim w Pjongjangu. Część polityków Partii Liberalno-Demokratycznej przestrzega przed ocieplaniem relacji z Kim Dzong Unem oraz pomocą gospodarczą, bez postępu w procesie rozbrojenia nuklearnego.

18 czerwca: silne trzęsienie ziemi w Osace. Trzęsienie ziemi o sile 6,1 w skali Richtera nawiedziło region Kansai. W wyniku wstrząsów zginęło 5 osób, a ponad 200 zostało rannych. Większość linii lotniczych wstrzymało loty z lotniska Kansai International. Wstrzymano także dostawy prądu, gazu i wody do ponad 100 tysięcy mieszkań. Trwa dokładne szacowanie zniszczeń.

19 czerwca: Ministerstwo Obrony zainteresowane kontraktami na zakup broni ze Stanów Zjednoczonych. Japońskie MO jest zainteresowane uzyskaniem niższych cen uzbrojenia dzięki podpisaniu długotrwałego kontraktu w ramach programu FMS (Foreign Military Sales) oferowanego przez Stany Zjednoczone. Waszyngton oferuje sojusznikom dostęp do najnowszych technologii zbrojeniowych. Nowy kontrakt ma obejmować okres 10 lat, a nie jak dotychczas 5. Japonia jest zainteresowana przede wszystkim myśliwcami F-35. Zawarcie dłuższej umowy jest możliwe dzięki wprowadzeniu zmian w japońskim prawie o zamówieniach publicznych. W latach 2013-2017 rząd w Tokio zakupił od Stanów Zjednoczonych uzbrojenie o wartości ok. 54 miliardów PLN, czyli 4,5 razy więcej niż w latach 2008-2012.

19 czerwca: konferencja prasowa Kake Kotaro. Przewodniczący instytucji edukacyjnej Kake, znajdującej się w centrum skandalu politycznego zorganizował konferencję prasową, podczas której przeprosił za problemy związane z podejrzanym zakupem ziemi w mieście Imabari. Kake zapewnił, że nigdy nie omawiał sprawy otwarcia nowego wydziału weterynaryjnego z premierem Abe Shinzō, który jest jego przyjacielem. Przewodniczący zapowiedział obniżenie własnej pensji oraz wynagrodzeń pracowników odpowiedzialnych za przeprowadzenie transakcji. W tym samym dniu Japońska Rada Audytorowa (odpowiednik NIK) poinformowała o ponownej kontroli podejrzonej transakcji zakupu ziemi przez Instytucję Kake.

20 czerwca: Abe Shinzō odwiedzi Europę i Bliski Wschód. W dniach 11-18 lipca premier Japonii odwiedzi Belgię, Francję, Egipt i Arabię Saudyjską. Japoński przywódca będzie reprezentował Japonię w Brukseli podczas ceremonii podpisania partnerstwa gospodarczego z Unią Europejską. Premier weźmie udział

w szczycie NATO poświęconemu denuklearyzacji Korei Północnej, bezpieczeństwu morskemu i cybernetycznemu. Następnie, Abe Shinzō spotka się z prezydentem Francji Emanuelem Macronem. Wizyta w Egipcie i Arabii Saudyjskiej ma na celu podkreślenie zaangażowania Japonii na Bliskim Wschodzie.

22 czerwca: japoński premier rozważa wizytę w Iranie. Premier Abe Shinzō rozważa spotkanie z prezydentem Iranu Hassanem Rouhanim. Jeżeli spotkanie dojdzie do skutku, będzie to pierwsza wizyta japońskiego przywódcy w tym kraju od 1978 roku. Premier Abe ma potwierdzić poparcie Japonii dla układu nuklearnego z Iranem po odrzuceniu go przez Stany Zjednoczone. Celem japońskiego rządu jest zabezpieczenie dostaw ropy i gazu.

27 czerwca: Japonia i Korea Południowa zaniepokojone sankcjami nałożonymi na Iran. Gospodarki azjatyckie, które są jednymi z kluczowych odbiorców irańskiej ropy naftowej, prowadzą rozmowy ze Stanami Zjednoczonymi dotyczące ponownego nałożenia embarga, mającego gospodarczo odizolować Teheran na globalnym rynku energetycznym. Administracja Donalda Trumpa oczekuje od swoich sojuszników zaprzestania importu irańskiej ropy naftowej do listopada 2018 r. Sekretarz Gabinetu Suga Yoshihide nie przedstawił oficjalnego stanowiska japońskiego rządu dotyczącego embarga. Japonia i Korea Południowa będą zabiegać o wyłączenie ich gospodarek z embarga.

27 czerwca: Korea Północna ostrzega Japonię przed ingerencją w proces denuklearyzacji. Ju Yong Chol dyplomata Korei Północnej w Genewie przestrzega japoński rząd przed ingerowaniem w proces negocjacji dotyczących denuklearyzacji. Przedstawiciel reżimu w Pjongjangu zaznaczył, że Japonia nie jest sygnatariuszem Deklaracji Panmunjom podpisanej w kwietniu ani wspólnego oświadczenia podpisanego w Singapurze. Ostrzeżenie zostało wygłoszone po tym, jak japońska delegacja nalegała na przyspieszenie wysiłków Korei Północnej zmierzających do denuklearyzacji podczas konferencji ds. rozbrojenia. Dzień wcześniej Koreańska Centralna Agencja Prasowa oświadczyła, że Japonia powinna dokonać zadośćuczynienia za zbrodnie popełnione w pierwszej połowie XX wieku, zanim zostanie zaproszona do rozmów dotyczących denuklearyzacji.

27 czerwca: wizyta byłego premiera Japonii w Nankinie. Chiński rząd wyraził uznanie po wizycie byłego premiera Japonii, Fukudy Yasuo w hali pamięci ofiar „masakry nankińskiej” z roku 1937. Fukuda był politykiem reprezentującym chińską szkołę japońskiej dyplomacji. Podczas swojej kadencji próbował doprowadzić do ocieplenia relacji chińsko-japońskich. Sekretarz Gabinetu Suga Yoshihide nie skomentował wizyty byłego premiera zaznaczając, że było to „działanie osoby prywatnej”. Japonia i Chiny do dzisiaj pozostają w sporze dotyczącym skali zbrodni oraz liczby zabitej ludności.

28 czerwca: Japonia protestuje przeciwko chińskiej aktywności na Morzu Wschodniochińskim. Ministerstwo Spraw Zagranicznych złożyło protest w związku z wysłaniem statku wiertniczego na sporne wody Morza Wschodniochińskiego. Japoński rząd podejrzewa władze w Pekinie o próbę uruchomienia kolejnej platformy wiertniczej w pobliżu mediany oddzielającej wyłączne strefy ekonomiczne obu państw. Japonia postrzega podobne działania jako pogwałcenie dwustronnego porozumienia o wspólnej działalności wydobywczej w pobliżu mediany podpisanego w roku 2008. Zdaniem japońskiego ministra spraw zagranicznych Konō Tarō, aktywność zagraża procesowi budowania przyjacielskich relacji pomiędzy Tokio a Pekinem.

II. JAPONIA I EUROPA ŚRODKOWO-WSCHODNIA

4 czerwca: czeska misja technologiczna w Japonii. W maju Czesi wystali do Japonii kolejną misję technologiczną skupiającą się na badaniach z zakresu optyki, fotoniki, optometrii i technologii laserowej. Misja została zorganizowana przez Agencję CzechInvest oraz Ambasadę Republiki Czech w Tokio. W programie znalazły się prezentacje dotyczące potencjalnej współpracy w zakresie badań i projektów przemysłowych w siedzibach japońskich firm zajmujących się produkcją instrumentów i elektroniki wykorzystywanych w wyżej wymienionych dziedzinach. W misji wzięli udział przedstawiciele Czech Invest, Agencji Technologicznej Republiki Czech, Instytutu Fizyki Uniwersytetu Karola, Czeskiego Klastra Optycznego oraz firm Meopta i CRYTUR. Specjaliści odwiedzili firmy i ośrodki badawcze w pięciu japońskich miastach Tokio, Osace, Kioto, Hamamatsu i Hitachi.

14 czerwca: przygotowania do wejścia w życie umowy o wolnym handlu. Węgierski minister spraw zagranicznych i handlu Péter Szijjártó oraz ambasador Japonii na Węgrzech Kuni Sato wzięli udział w konferencji poświęconej partnerstwu gospodarczemu pomiędzy Unią Europejską a Japonią. Zdaniem szefa węgierskiego MSZ gwałtowne zmiany w porządku globalnym popychają za sobą konieczność nawiązywania nowych sojuszy i budowy platform współpracy. Jego zdaniem partnerstwo podpisane z Japonią przyczyni się nie tylko do zwiększenia wymiany handlowej, ale będzie również sprzyjać wymianie technologicznej i wzrostowi innowacyjności. Zdaniem japońskiej ambasador porozumienie gospodarcze ułatwi zabezpieczenie wzrostu gospodarczego w Japonii i UE. Umowa nie zostałaby podpisana bez współpracy obywateli i przedsiębiorców.

15 czerwca: czeski wiceminister spraw zagranicznych w Japonii. Wiceminister spraw zagranicznych Martin Tlapa odwiedził Japonię w dniach 4-8 czerwca. Towarzyszyła mu szesnastoosobowa delegacja biznesowa, w której skład weszli przedstawiciele czeskich firm działających w obszarach biotechnologii, nanotechnologii, IT, energetyki oraz obrony. Delegacja została zorganizowana przez Czeską Izbę Handlową. Czeska delegacja prowadziła rozmowy z przedstawicielami

japońskich instytucji i stowarzyszeń eksportowych (JETRO, Japońska Izba Handlu i Przemysłu), parków technologicznych (KSP, LIC), ośrodków badawczych (AIST, NIMS) oraz Japońskiej Federacji Biznesu. Delegaci wzięli udział w Drugim Czesko-Japońskim Forum Biznesowym i Inwestycyjnym. Wiceminister Tłapa spotkał się z przedstawicielami japońskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Ministerstwa Gospodarki, Handlu i Przemysłu oraz Ministerstwa Środowiska.

16 czerwca: piknik kultury japońskiej w Służewskim Domu Kultury. W sobotę 16 czerwca w Służewskim Domu Kultury w Warszawie odbyła się 6. edycja Matsuri – Pikniku z Kulturą Japońską, organizowanego przez Związek Pracodawców SHOKOKAI, Klub Japoński w Polsce oraz Ambasadę Japonii. W wydarzeniu wzięło udział ok. 18 000 osób. Podczas festiwalu zaprezentowano japońską kulturę popularną i tradycyjną. W programie znalazły się w nim m.in. pokaz tańca yosakoi, koncert gry na shamisenie, przedstawienie teatru Noh, japońska muzyka tradycyjna, taniec Nihon Buyo, a także konkurs Miss Yukata. Szczególnym występem był pokaz tańca Awa-odori w wykonaniu grupy „Gojyahei” z prefektury Tokushima. Dodatkowo odbyły się również warsztaty i pokazy sceniczne japońskich sztuk walki, m.in. judo, kendo, kyudo i karate.

28 czerwca: wzrost zagranicznych inwestycji z udziałem Agencji CzechInvest. Dzięki negocjacjom prowadzonym przez Agencję CzechInvest łączna wartość nowych inwestycji w Czechach z udziałem krajowych i zagranicznych przedsiębiorstw ma przekroczyć 10,9 miliarda PLN. Jedna trzecia ze 106 inwestycji to projekty dotyczące opracowania rozwiązań z zakresu nowoczesnych technologii. Zdaniem nowej przewodniczącej CzechInvest Silvany Jirotkovej pozyskanie inwestorów zagranicznych jest coraz trudniejsze. Dlatego też, konieczne jest zwiększenie zachęt dla potencjalnych inwestorów. Na większą pomoc mogą liczyć projekty rozwijające procesy technologiczne i rozwojowe. Łatwiej jest pozyskać wsparcie dla inwestycji zakładającej rozpoczęcie współpracy z uczelniami i ośrodkami badawczymi. W najbliższym czasie ma rozpocząć się 26 projektów inwestycyjnych z udziałem partnerów z Japonii, Niemiec, Austrii, Hiszpanii i Chin. Japońskie firmy będą realizować aż siedem projektów o wartości ok. 675 milionów PLN.

III. SYTUACJA GOSPODARCZA

14 czerwca: TEPCO rozważa likwidację elektrowni Fukushima II. Holding TEPCO rozważa likwidację elektrowni Fukushima II, położonej w pobliżu dotkniętej katastrofą nuklearną instalacji Fukushima I. Oświadczenie zostało wydane podczas spotkania z gubernatorem prefektury Fukushima, Ochiborim Masao. Władze lokalne oczekują od zarządu TEPCO szybkiej decyzji, ponieważ ich zdaniem niepewna przyszłość elektrowni koliduje z planami rekonstrukcji regionu zniszczonego przez tsunami i trzęsienie ziemi w roku 2011. Projekt likwidacji obydwu elektrowni jądrowych ma poparcie większości ludności lokalnej.

16 czerwca: Japonia otwarta na zagranicznych pracowników. Rząd przyjął nowy plan gospodarczy, który pozwoli większej liczbie obcokrajowców na podjęcie pracy w Japonii. Projekt zakłada złagodzenie procedur wizowych, które mają pozwolić pracownikom na pozostanie w Japonii do pięciu lat. Kurczący się rynek pracy poszukuje siły roboczej w takich sektorach takich jak: rolnictwo, opieka medyczna, budownictwo i transport. Nowe procedury nie pozwalają pracownikom na sprowadzenie do kraju członków rodzin. W ciągu ostatnich pięciu lat liczba obcokrajowców pracujących w Japonii wzrosła niemal dwukrotnie do 1,28 miliona. Najliczniejszą narodowością przybywającą do kraju są Wietnamczycy.

19 czerwca: japońskie firmy zaniepokojone działaniami administracji Donalda Trumpa. Wyniki badania, przeprowadzonego przez Asahi Shimbun wskazują, że japońskie korporacje postrzegają politykę gospodarczą administracji Donalda Trumpa jako największe zagrożenie dla globalnej perspektywy wzrostu gospodarczego. 51% badanych firm określiło politykę Stanów Zjednoczonych jako największe zagrożenie. Japońskie korporacje obawiają się kolejnych ceł, jakie mogą zostać nałożone w wyniku konfliktu handlowego pomiędzy Waszyngtonem a Pekinem.

22 czerwca: Japończycy planują ekspansję w sektorze samochodów ciężarowych monitorowanych przez internet. Liczba pojazdów ciężarowych połączonych z internetem ma wzrosnąć do 500 000 do roku 2020. Producenci samochodów ciężarowych oferują coraz więcej rozwiązań i udogodnień technicznych, pozwalających firmom przewozowym na śledzenie transportu, sprawdzanie najszybszych tras, komunikację z kierowcami oraz zbieranie informacji o stanie technicznym pojazdu w czasie rzeczywistym. Do roku 2025 15% wszystkich pojazdów ciężarowych w Japonii będzie posiadało możliwość zdalnego wsparcia.

30 czerwca: TEPCO proponuje budowę nowych reaktorów jądrowych. TEPCO rozpoczęło badania geologiczne, które mają doprowadzić do wznowienia budowy elektrowni jądrowej w północnowschodniej Japonii, wstrzymanej po katastrofie elektrowni Fukushima I. Inwestycja dotyczy planowanej rozbudowy elektrowni Higashidori w prefekturze Aomori. Firma zapewnia, że nowa elektrownia ma być jedną z najbezpieczniejszych wybudowanych w Japonii. Budowa jednostki jest szansą na zapewnienie płynności finansowej TEPCO, która do dziś boryka się z problemem zadośćuczynienia za szkody wywołane w wyniku awarii w Fukushimie. Firma zaprosiła do współpracy inne spółki energetyczne w tym: Tohoku, Chubu, oraz Japan Atomic Power Co.

30 czerwca: nieudany start japońskiej rakiety. Próba wysłania w kosmos rakiety sfinansowanej ze środków prywatnych zakończyła się niepowodzeniem. Rakieta Momo 2 zbudowana przez japoński start-up Interstellar Technologies Inc.'s spadła

na ziemię i eksplodowała zaledwie kilka sekund po starcie na wyspie Hokkaido. Nikt nie ucierpiał w wyniku eksplozji. Jest to już drugi nieudany start dla firmy Interstellar Technologies.

KOMENTARZ

1. Efekty szczytu w Singapurze oraz oznaki złagodzenia napięcia związanego z aktywnością Korei Północnej stanowią jedno z najpoważniejszych wyzwań dla polityki zagranicznej gabinetu Abe Shinzō. Podpisanie deklaracji rozpoczynającej proces rozmów pokojowych wymusiło modyfikację postawy japońskiej dyplomacji w stosunku do reżimu w Pjongjangu. W czerwcu bardzo szybko można było zaobserwować zerwanie z retoryką maksymalnego nacisku na Koreę Północną. Premier Abe w oficjalnym oświadczeniu zapowiedział gotowość do rozpoczęcia dialogu dyplomatycznego w Pjongjangu oraz finansowego wsparcia procesu denuklearyzacji Półwyspu Koreańskiego. W japońskim MSZ utworzono biuro ds. negocjacji z Koreą Północną. Premier zlecił rozpoczęcie oficjalnych rozmów z reżimem Kim Dzong Una.

Otwarcie dialogu z Pjongjaniem jest posunięciem koniecznym, lecz jednocześnie bardzo ryzykownym. Głównym celem politycznym japońskiego rządu jest rozwiązanie problemu japońskich obywateli uprowadzonych przez wywiad północnokoreański. Premier Abe z ulgą przyjął informację o poruszeniu tej kwestii podczas rozmów Donalda Trumpa z Kim Dzong Unem. Wygląda jednak na to, że Japonia nie będzie mogła liczyć na dalszą pomoc sojuszników w rozwiązaniu tego sporu. Jeżeli dialog dotyczący uprowadzonych obywateli nie zakończy się sukcesem, będzie można mówić o porażce polityki zagranicznej Abe Shinzō. Premier nie będzie mógł korzystać z retoryki rosnącego zagrożenia ze strony Korei Północnej w celu usprawiedliwiania dalszych reform zmierzających do zwiększenia wydatków zbrojeniowych oraz konieczności rewizji japońskiej konstytucji.

Przebieg szczytu w Singapurze pokazał, że administracja Donalda Trumpa planuje zmniejszenie obecności Stanów Zjednoczonych w regionie Azji i Pacyfiku, czego wyraźnym sygnałem była zapowiedź zaprzestania wspólnych manewrów wojskowych z Koreą Południową oraz wycofania wojsk z Półwyspu Koreańskiego. Deklaracja ta rzuca cień na bezpieczeństwo Korei Południowej i Japonii, które dotychczas było gwarantowane przez obecność Stanów Zjednoczonych. Wspólna deklaracja podpisana przez Donalda Trumpa i Kim Dzong Una nie zawiera zapisów dotyczących kwestii zagrożenia ze strony północnokoreańskich pocisków bliskiego i średniego zasięgu. Podczas rozmów nie poświęcono również dużo miejsca problemowi weryfikacji rozbrojenia Korei Północnej, na co japoński rząd kładł największy nacisk. Wygląda na to, że Japonia i Korea Południowa w przyszłości będą musiały same zadbać o własne bezpieczeństwo w relacjach z Koreą Północną. Dla Japonii zadanie to może

okazać się znacznie trudniejsze, ponieważ nie widać szans na to, że zostanie ona zaproszona do dalszych rozmów dotyczących rozbrojenia.

2. Warto również zwrócić uwagę na rosnące widmo wojny handlowej pomiędzy Stanami Zjednoczonymi a Chinami, oraz oznaki konfliktu w relacjach handlowych pomiędzy Waszyngtonem a Tokio, zapoczątkowane nałożeniem ceł na stal i aluminium. Powołanie komisji badającej zasadność zwiększenia ceł na samochody importowane do Stanów Zjednoczonych wywołało falę oburzenia wśród japońskich producentów. Atmosfera konfliktu została również podsycona przez opuszczenie szczytu G7 przez Donalda Trumpa bez osiągnięcia porozumienia.

O ile w dialogu międzynarodowym Japonia twardo opowiada się po stronie obrony wolnego handlu, o tyle w relacjach Tokio z Waszyngtonem widać wyraźny dwugłós, wynikający z coraz bardziej niekomfortowego położenia Japonii w stosunku do jej kluczowego sojusznika. Agresywna polityka handlowa Donalda Trumpa została otwarcie skrytykowana przez ministra finansów Asō Tarō oraz przedstawicieli najważniejszych japońskich organizacji biznesowych. Z ust premiera Abe można jednak usłyszeć dalsze próby złagodzenia konfliktu poprzez zwiększenie japońskich inwestycji w Stanach i zakupów finansowanych ze środków publicznych. Sytuację obrazuje dodatkowo problem sankcji nałożonych na Iran przez Stany Zjednoczone, które bardzo negatywnie wpłyną na kondycję japońskich przedsiębiorstw. Trudno określić na jakie jeszcze ustępstwa jest gotowy rząd premiera Abe Shinzō w obliczu rosnącego zagrożenia dla japońskich firm. Papierkiem lakmusowym będzie najprawdopodobniej kolejna runda rozmów dotyczących porozumienia handlowego zaplanowana na lipiec.

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

